

Monumentnummer*: 504650

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **29 oktober 1996**
Kadaster deel/nr **82963/139**

Woonplaats* **Amsterdam**   *Gemeente** **Amsterdam**   *Provincie** **Noord-Holland**

Locatiennaam **Amsterdam**   *Locatieomschrijving* **Zuid**

Kadastrale gemeente* **Amsterdam**   *Sectie** **AC**   *Kadastraal object**   *Appartement aanduiding*   *Grondperceel* **518**

Omschrijving**

Inleiding

In 1918-1920 in verstrakte Amsterdamse School-stijl op en over het zuidelijk deel van het Valeriusplein als stadspoort opgetrokken SCHOOLGEBOUW, het Amsterdams Lyceum, naar een ontwerp van H.A.J. en J. Baanders in opdracht van het bestuur van de Vereniging 'Het Amsterdamsch Lyceum'. De glas-in-lood vensters zijn fasegewijs in 1920, 1922 en 1927 geplaatst naar een ontwerp van R.N. Roland Holst.

N.B. Het Lyceum grenst aan de andere zijde aan de Pieter Lastman- en Jan van Goyenkade.

Omschrijving

Op een rechthoekige plattegrond symmetrisch opgetrokken monumentaal bakstenen schoolgebouw bestaande uit verschillende cubische bouwvolumes van verschillend formaat onder platte daken: een corps de logis met twee lagere zijvleugels. Het gebouw is rondom voorzien van een in decoratief metselwerk uitgevoerd fries, in- en uitspringende muurvlakken en decoratief metselwerk. Het corps de logis is over het Valeriusplein gebouwd en bestaat uit een middenpartij tussen twee risalerende torens.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Beganegronds bevinden zich twee rondboogvormige doorgangen bestaande uit vier traveeën met een kruisgewelf. In de twee flankerende rechthoekige voetgangersdoorgangen zijn de eerste en de laatste travee voorzien van een tongewelf en de tussenin gelegen traveeën van een kloostergewelf. De gewelfconstructie, ondersteund door twaalf kolommen en acht halfzuilen, is uitgevoerd in een wisselend metselverband. De pilastergevel boven de doorgangen is twee verdiepingen hoog en zes vensterassen breed. Boven de twee hoofddoorgangen in hoogrelief en in kapitalen gehakt: 'POTIUS DEFICERE QUAM DESPERARE'. De twee boven de middenpartij uitkragende flankerende torens zijn drie verdiepingen hoog en op iedere verdieping voorzien van achtruits vensters. In de rechtertoren op de derde verdieping is een deel van het venster vervangen door een wijzerplaat waarin het jaartal 1920 is aangegeven. De zijvleugels bestaan elk uit twee bouwvolumes van twee verdiepingen met een risalerende en hoger uitgevoerde hoekpartij. De zijvleugels zijn onderkelderd.

De twee hoektorens van het corps de logis bestaan aan de zijde van de Pieter Lastman- en Jan van Goyenkade uit vier verdiepingen met op iedere verdieping drie gekoppelde verticale meerruitsvensters. Boven de twee hoofddoorgangen in hoogrelief en in kapitalen gehakt: 'IN HET EERSTE VREDESJAAR'. Voor het overige sluit de omschrijving aan bij hetgeen vermeld is over de gevel aan het Valeriusplein.

Interieur nog grotendeels oorspronkelijk met onder meer de hal en het bijzondere metselwerk en gebrandschilderde ramen (van Roland Holst) in gangen en trappehuizen; de aula met de glasmosaïeken (eveneens van Roland Holst), het houten cassetteplafond (in 1927 aangeboden door de ouders van afgestudeerde leerlingen) en de kolommen van oranje-rode baksteen.

Waardering

Monumentaal schoolgebouw hoofdonderdeel van het complex Amsterdams Lyceum, van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde. Bijzondere interieurwaarde vanwege o.m. het bijzondere metselwerk en de glas-in-lood ramen. Eveneens van belang vanwege de stedenbouwkundige waarde als stadspoort naar Nieuw-Zuid. Tevens van typologisch belang als tweede als zodanig gesticht lyceumgebouw in Nederland.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument